

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2019. (VI. 26.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla és Dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.20.229/2016/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.20.229/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását, továbbá a támadott ítéletnek – az első- és a másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte.
- [2] Panaszában az indítványozó előadta, hogy egy televízióműsor-gyártó gazdasági társaság megbízási szerződést kötött vele – a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: MTVA) által megrendelt és finanszírozott – filmsorozat főszerepének ellátására. A szerződésben az indítványozó kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződés teljesítésével összefüggésben tudomására jutott információkat üzleti titokként kezeli; e kötelezettségének megsértése esetén 10 000 000 Ft kötbért köteles fizetni. A megbízási szerződés nem tartalmazott arra vonatkozó utalást, hogy az üzleti titok megtartásának kötelezettsége, illetve a kötbér-fizetési kötelezettség a megbízottat a szerződés megszűnését követően is terhelne.
- [3] A megbízó az indítványozóval kötött szerződést felmondással megszüntette. Ezt követően az indítványozó egy internetes sajtóterméknek saját színészi megbízási díjának összegéről nyilatkozott, majd arról polgári perben tanúvallomást tett, s ezért a megbízó vele szemben a kötbér és járulékaik megfizetése iránt pert indított. Az első- és másodfokú bíróság a felperes kérelmének helyt adott, az indítványozót a teljes összegű kötbér, illetve járulékaik megfizetésére kötelezte. Felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria a jogerős ítéletet helyben hagyta.
- [4] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó az első- és másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal a Kúria ítéletének a megsemmisítését kérte. A Kúria ítéletét az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt közérdekű adatok terjesztéséhez való jogával ellentétesnek tartotta. Azzal érvelt, hogy az Alkotmánybíróság a 3026/2015. (II. 9.) AB határozatban, valamint a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatban állást foglalt arról, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésének alkalmazása során közpénzzel gazdálkodó szervezetnek minősül az a jogi személy is, aki az általa teljesített szerződéses szolgáltatás ellenértékét közpénzből kapja. Állította, hogy az MTVA közpénzből gazdálkodik, így az MTVA által megrendelt és finanszírozott filmsorozatot készítő gazdasági társaság közpénz felhasználójának minősül. A közpénzből fizetett megbízási díjával kapcsolatos információ tehát – az indítványozó szerint – közérdekű adat. Ezért szerinte a támadott bírósági ítélet az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt közérdekű adatok terjesztéséhez való jogát sértette meg azzal, hogy közérdekű adat terjesztése miatt kötbér fizetésére kötelezte.

- [5] Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróság nem folytatta le az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének az alapvető jogok korlátozására vonatkozó szabályai szerinti vizsgálatot. Az indítványozó szerint alapjogát indokolatlanul korlátozták. Szerinte a megbízó gazdasági társaságnak „az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdéséből fakadó kötelezettsége volt a közpénz felhasználásáról adott tájékoztatás, amelynek részét képezi az is, hogy az indítványozó közpénzből milyen összegű megbízási díjat kapott. Éppen ezért nem merül fel olyan alapvető jog vagy más alkotmányos érték, amely az indítványozónak a megbízási díja mint közérdekű adat terjesztéséhez való jogának korlátozását elkerülhetetlenül szükségessé tenné.” Az indítványozó álláspontja szerint „a közérdekű adatok terjesztéséhez való, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében elismert jog gyakorlása a közpénz felhasználói között kötött polgári jogi szerződésben eleve nem szankcionálható”.
- [6] Az előzőeken túlmenően az indítványozó szerint a támadott ítéletben megjelenő alapjog-korlátozás aránytalanak is minősül: a felperes gazdasági társaság nem állította, hogy az adat nyilvánosságra kerülése miatt bármilyen kár érte volna. Kimutatható vagy akárcsak állított kár hiányában a jelentős összegű kötbér-fizetési kötelezettség – az indítványozó szerint – akkor is aránytalan jogkorlátozás, ha erre legitim indokból kerülne sor.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság eljárása során figyelembe vette, hogy Magyarország Alaptörvényének hetedik módosításának (2018. június 28.) 4. cikke 2018. június 29-i hatállyal új rendelkezést iktatott az Alaptörvény VI. cikke helyébe. Az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdésében foglalt, érintett alapvető jogot a korábbival megegyező módon immár a VI. cikk (3) bekezdése biztosítja.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„VI. cikk (3) Mindenkinnek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„39. cikk (2) A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatok.”

- [9] 2. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) érintett rendelkezései:

„3. § E törvény alkalmazása során:

[...]

5. *közérdekű adat*: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;

6. *közérdekből nyilvános adat*: a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;”

„26. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek (a továbbiakban együtt: közfeladatot ellátó szerv) lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

(2) Közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja. A közérdekből nyilvános személyes adatok a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők. A közérdekből nyilvános személyes

adatok honlapon történő közzétételére az 1. melléklet és a közfeladatot ellátó személy jogállására vonatkozó külön törvény rendelkezései irányadóak.

(3) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében lévő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott szerv vagy személy a (3) bekezdésben meghatározott adatok megismerésére irányuló igény teljesítése során a 28–31. § szerint jár el.”

„27. § (3) Közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezmény-nyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz – így különösen a védett ismerethez – való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.”

III.

- [10] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára megállapított kritériumoknak, és arra a következtetésre jutott, hogy a panasz a törvénybe foglalt formai és tartalmi feltételeknek eleget tesz.
- [11] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az indítvány alapján érdemben vizsgálandó, hogy megállapítható-e a közérdekű adatok terjesztéséhez való jog sérelme akkor, ha az eljáró bíróság a jogvita tárgyát képező adatokat nem tekinti közérdekű adatnak, s ekként az adatok nyilvánosságra hozatalát (terjesztését) korlátozhatónak tartja. Vizsgálandó továbbá, hogy amikor az eljáró bíróság állást foglal a közérdekű adatkörbe tartozó, s ezáltal nyilvános adatokról, akkor figyelemmel kell-e lennie – az Alkotmánybíróság 3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [19], valamint 8/2016. (IV. 6.) AB határozata, Indokolás [30] alapján – arra, hogy közpénzzel gazdálkodó szervezet, s ezáltal adatszolgáltatásra kötelezett az a jogi személy is, amelyik az általa teljesített szerződéses szolgáltatásért közpénzt kap. Vizsgálandó volt továbbá, hogy az ilyen jogi személlyel kötött szerződésben kötbérfizetési kötelezettség mellett vállalt titoktartási kötelezettség, illetve e kötelezettség megszegése (információ nyilvánosságra hozatala) esetén a kötbérfizetésre kötelezés miatt megállapítható-e a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog sérelme. Vizsgálandó volt ennek kapcsán az is, hogy nem minősül-e a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog aránytalan korlátozásának, ha a bíróság az indítványozót a titoktartási kötelezettsége megsértése (információ nyilvánosságra hozatala) miatt jelentős összegű kötbér fizetésére kötelezi (miközben az információ nyilvánosságra kerülése kárt esetlegesen nem is okozott senkinek).
- [13] A fentieket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok terjesztéséhez való jog sérelmét állító indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket vet fel. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [14] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [15] 1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasz alapján a támadott bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. Az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálatát az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel végzi el. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alkotmánybíróság már többször rámutatott arra, hogy: „[a]z Alkot-

mánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” [3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]; 16/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [16]; 17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [25]].

- [16] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-a alapján folytatott jelen eljárásában az indítvány alapján a támadott bírói döntésnek, az abban foglalt bírói jogértelmezésnek – korábban az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése – jelenleg az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése által biztosított közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való joggal, valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével való összhangját vizsgálta.
- [17] 2.1. Az indítvány alapján vizsgálándó volt, hogy sérti-e a közérdekű adatok terjesztéséhez való jogot, ha a jogvita tárgyát képező adatokat a bíróság nem tekinti közérdekű (közérdekből nyilvános) adatnak, s ilyen módon korlátozhatónak tartja a vitatott információ nyilvánosságra hozatalát (terjesztését). Vizsgálatot igényelt továbbá, hogy összhangban áll-e az Alaptörvénnyel, ha a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek körének értelmezése útján korlátozzák a közpénzek felhasználásának átláthatóságát, az információszabadság érvényesülését.
- [18] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az Alaptörvény ezáltal főszabályként a közérdekű adatok nyilvánosságát biztosítja mindenki számára [21/2013. (VII. 19.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [35]; 2/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [41]]. Az információszabadság előkérdése a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának, mivel a közérdekű információkhoz való hozzáférés a tájékozott véleménynyilvánítás, a szólásszabadság feltétele. Az információhoz való hozzáférés, a közérdekű információ megismerésének joga alapvetően tehát megelőzi és elősegíti a véleményalkotást, a közérdekű adat terjesztésének a joga ugyanakkor lényegében már a véleménynyilvánítási jog részeként értékelhető. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejezetten az Alaptörvény VI. cikkében biztosított közérdekű adatok terjesztéséhez való jogának sérelmét kérte megállapítani, ezért az Alkotmánybíróság vizsgálata az indítványnak megfelelően a kifogásolt bírói döntésnek a közérdekű adatok terjesztéséhez való jogba ütközésére fókuszált.
- [19] Az Alkotmánybíróság a 8/2016. (IV. 6.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh2.), majd a 3077/2017. (IV. 28.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh3.) vizsgálta, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog tárgya önmagában az Alaptörvény alapján meghatározható-e. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a közérdekű adatok körét „az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény VI. cikke alapján» megalkotott, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Infotv.] 3. § 5. pontja határozza meg, általános jelleggel” (Abh2., Indokolás [17]; Abh3., Indokolás [28]).
- [20] Az Abh3.-ban az Alkotmánybíróság továbbá kifejtette: „[a]z Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti adatokat (közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adat) illetően nem vitatott, hogy ezen adatok megismerésének biztosítása az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe foglalt alapjog érvényesülését szolgálja. Épp ezért abban az esetben, amikor megállapítható, hogy a jogalkalmazó jogértelmezés útján leszűkíti az előbbi – az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti közérdekű, illetve közérdekből nyilvános – adatok körét (az Infotv.-ben nem szabályozott további feltételek figyelembe vételével), s ilyen módon indokolatlanul korlátozza az információszabadság érvényesülését, e jogértelmezés az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti alapjog sérelmére vezet” (Indokolás [30]).
- [21] Az Abh3. rögzítette ugyanakkor: „[a]z Alkotmánybíróság a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását érintő ügyben a támadott bírói döntést kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül. A bírói döntés alkotmányossági felülvizsgálata során így nem foglal állást arról, hogy az alapul fekvő ügyben kiadni kért konkrét adatok közérdekű, közérdekből nyilvános adatnak minősülnek-e vagy sem. Ez ugyanis az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja, vagyis a közérdekű adat, illetve a közérdekből nyilvános adat törvényi fogalmának alkalmazását igénylő jogalkalmazói feladat, amire jogvita esetén a bíróság hivatott” (Indokolás [27]).
- [22] Az Alkotmánybíróság az előbbiekből következően a jelen ügyben sem foglalt állást arról, hogy a vitatott konkrét adat (a szerződésbe foglalt megbízási díj összegére vonatkozó, titoktartási kötelezettséggel terhelt információ) közérdekű, közérdekből nyilvános adatnak minősül-e. Az érintett adatokat illetően ennek megítélése ugyanis jogvita esetén bírósági hatáskör. Az Alkotmánybíróság a bírói döntést érintően így csak azt vizsgálhatta, hogy a bírói jogértelmezés sérti-e az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt, s az Alaptörvénybe

ütköző módon korlátozta-e a közérdekű (közérdekből nyilvános) adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot.

- [23] A Kúria a szerződéses titoktartási kötelezettség által érintett adatok megismerése, illetve terjesztése kapcsán az indítványozó alperest érintően így érvelt: „[18] Az alperes pedig nem is tartozik a közpénzekkel gazdálkodó és így közérdekből nyilvános adatokat kezelő szervezetek körébe. Ezen nem változtat az sem, hogy az alperes megbízójától, a felperesi gazdasági társaságtól állami tulajdonú médiavállalkozás rendelte meg annak a produkciónak az előállítását, amelyben az alperes színészi feladatot vállalt.”
- [24] Az Alkotmánybíróság már több határozatában rögzítette, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet” köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést ezért – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szervezetek kívüli szervezeteknek is biztosítaniuk kell (Abh1., Indokolás [35]; 3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [19]; Abh2., Indokolás [30]). Az Abh2.-ben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése értelmében vett közpénzekkel gazdálkodó szervezetnek, és így az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és a vonatkozó törvények megfelelő előírásai szerint az általuk kezelt közérdekű és közérdekből nyilvános adatok vonatkozásában az adatnyilvánosság biztosítására köteleseknek minősítette azokat a jogi személyeket is, amelyek az általuk teljesített szerződéses szolgáltatásért közpénzt kapnak (Indokolás [29]). Az Alaptörvénnyel összhangban áll ezért az a jogértelmezés, ami az adatnyilvánosság biztosítására irányuló alaptörvényi kötelezettség kapcsán figyelembe veszi, hogy az érintett szervezet közpénzekkel gazdálkodik, az általa teljesített szolgáltatást közpénzből valósítja-e meg.
- [25] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló pernek ugyanakkor nem a felperes (közpénzekkel gazdálkodó szervezet) nyilvánosság előtti elszámolásra kötelezése volt a tárgya. A vita tárgyát az képezte, hogy az alperes indítványozónak a felperes gazdálkodó szervezettel kötött szerződése tartalmazhat-e jogszerűen olyan szerződési kikötést, amely az alperes indítványozót titoktartási kötelezettséggel terheli, vagyis korlátozza abban, hogy ő hozzon nyilvánosságra olyan információt (megbízási díj összegére vonatkozóan), aminek a nyilvánosságra hozatalára, amennyiben az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése vonatkozik rá és nem esik semmilyen korlátozás alá, akkor a szerződő felperes gazdálkodó szervezet köteles.
- [26] Az alkotmányjogi panasszal érintett ítéletében a Kúria úgy foglalt állást, hogy „[a]z Alaptörvény és a [Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény] Ptk. e rendelkezései azonban nem zárják ki a polgári jogi szerződésekben a titoktartási kötelezettség előírását, nem eredményezik az ilyen szerződéses kikötések Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségét, hanem – a bíróság helyes álláspontjának megfelelően – az a jogkövetkezményük, hogy a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek az üzleti titokra, a titokvédelmi szerződéses kikötésekre hivatkozással sem zárkoznak el megalapozottan a közérdekből nyilvános adatok kiadásától.” (Indokolás [17])
- [27] Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével valóban nem lenne összeegyeztethető az olyan bírói értelmezés, amely az Alaptörvény 39. § (2) bekezdésének hatálya alá tartozó szervezetek Alaptörvényből eredő kötelezettségét szerződési kikötéssel negligálhatóvá tenné. E szempontból az Alaptörvény 39. § (2) bekezdésével, illetve a VI. cikk (3) bekezdésével összhangban áll az a bírói értelmezés, amely szerint a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek pusztán titokvédelmi szerződéses kikötésekre hivatkozással nem zárkoznak el a közérdekből nyilvános adatok kiadásától. Kérdésként mindazonáltal az alapügyben az Alaptörvény 39. § (2) bekezdése kapcsán az merült fel, hogy az Alaptörvény alapján megengedhető-e olyan szerződési kikötés, ami mások, az említett szervezetekkel szerződő természetes személyek számára ír elő titoktartási kötelezettséget. Ezt az Alaptörvény nem zárja ki, erre felülvizsgálati ítéletében a Kúria helyesen utalt. A közérdekű, közérdekből nyilvános adatok terjesztésének ilyen korlátozását éppenséggel az üzleti titok védelme indokolhatja (maga az Infotv. 27. § (3) bekezdése tesz kivételt e szempontból az adatnyilvánosság alól). 7/2016. (IV. 6.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh4.) az Alkotmánybíróság az egyetemes postai szolgáltatásra vonatkozó adatok megismerhetősége vonatkozásában rögzítette már, hogy az adatnyilvánosság főszabályként történő érvényesülése mellett a vállalkozás üzleti tevékenységével kapcsolatban az Infotv. 27. § (3) bekezdésével összhangban álló nyilvánosságkorlátozás megengedett (Indokolás [36]).
- [28] 2.2. Az indítvány alapján vizsgálandó volt továbbá, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog sérelmének, aránytalan korlátozásának minősül-e, ha az indítványozó szerződésben vállalt titoktartási kötelezettsége megsértése (információ nyilvánosságra hozatala) miatt szerződésben kikötött jelentős összegű kötbérfizetésre köteles (miközben az információ nyilvánosságra kerülése kárt esetlegesen nem is okozott senkinek).

- [29] Az Alkotmánybíróság az indítvány kapcsán utal arra, hogy az alperes indítványozónak a felperes gazdálkodó szervezettel kötött szerződése állapította meg a titoktartási kötelezettséget a szerződés teljesítésével összefüggésben tudomására jutott információra (az alperes színészi megbízási díjára) vonatkozóan, s e kötelezettség megsértése esetére kötötték ki a felek a szerződésben a kötbérfizetési kötelezettséget. Annak megítélése, hogy a szerződés, a szerződésben vállalt kötelezettséget biztosító kötbér, illetve ennek mértéke törvényes volt-e, bírósági hatáskörbe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott Abh4.-ben korábban utalt már arra, hogy bírósági hatáskör annak megítélése, hogy egy konkrét adatnak a nyilvánosságra hozatala vagy megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából az Infotv. 27. § (3) bekezdése szerinti aránytalan sérelmet okoz-e. Amennyiben e bírói jogértelmezés a közérdekű (közérdekből nyilvános) adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot korlátozná (aránytalan módon), akkor az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban érdemben vizsgálható lenne az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében biztosított jog sérelme. Az indítványozó azonban a jogkorlátozás aránytalanságát nem a bírói jogértelmezés, hanem lényegében a titoktartásra, illetve kötbérfizetésre vonatkozó szerződési kikötés kapcsán állította.
- [30] Minderre figyelemmel az indítvány alapján a támadott bírói döntésnek az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése által biztosított közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogba, valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésébe ütközése nem volt megállapítható. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2019. június 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
Dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [31] Támogatom a rendelkező részi elutasítást, de más indokolással.
- [32] A jelen ügyben egy közpénzzel gazdálkodó televízióműsor-gyártó vállalkozás közérdekű adatkiadási kötelezettségének terjedelme adta a vita tárgyát, és saját álláspontomat ezzel kapcsolatban már több párhuzamos- és különvéleményben leszögeztem, mely eltér a határozatban követett állásponttól. Így álláspontom szerint, ha egy közpénzt használó szervezet a piaci gazdálkodás nyomása alatt tevékenykedik, akkor – szemben az ezen túli közhatalmi és hatósági jellegű állami szervek gazdálkodásának teljes átláthatóságra kötelezésével – csak az állami gazdálkodást ellenőrző szervezeteknek tartozik számadással és adatkiadási kötelezettséggel, de rá nem terjed ki a bárki által kezdeményezhető adatkiadási kötelezettség. A jelen esetben erről van szó a filmpiaci vállalkozás esetében, így erre hivatkozással tartottam volna elfogadhatónak a határozati indokolást az indítvány elutasítására.
- [33] Ezzel szemben a határozat egy főszabályt majd egy kivételt felvázolva itt a kivételt látja megállapíthatónak, és így tartja elfogadhatónak a kért adat kiadásának titkosítását és kiadásának megtagadását. Főszabály szerint „a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek pusztán titokvédelmi szerződéses kikötésekre hivatkozással nem zárkoznak el a közérdekből nyilvános adatok kiadásától.” De a „közérdekből nyilvános adatok terjesztésének ilyen korlátozását éppenséggel az üzleti titok védelme indokolhatja” (Indokolás [27]). (Jelezni kell, hogy

az indokolási szöveg ennél homályosabb fogalmazási részeit letisztítottam, mert az zavaró ennek az értelemnek a kimutatására.)

- [34] Ez a főszabály *versus* kivétel kissé közelít az általam használt és fenn vázolt megoldáshoz, de ennek esetlegesége miatt inkább maradok a saját, megítélésem szerint inkább elvi tisztasággal megfogalmazott álláspontom mellett.

Budapest, 2019. június 18.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

- [35] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2019. június 18.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1820/2016.

• • •